

**Onderzoek aanwezigheid beschermde soorten sloop bebouwing Hof te Zandeplein 6, 8
en 8a Kloosterzande**

13 augustus 2022

Adviesbureau Wieland
Liniestraat 13
4561 ZS Hulst
0612352169

© Niets uit deze rapportage mag gekopieerd worden zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Huidige situatie en voorgenomen werkzaamheden.....	1
3	Methoden.....	2
3.1	Huismus.....	2
3.2	Gierzwaluw.....	2
3.3	Vleermuizen	3
4	Resultaten en advies	4

1 Inleiding

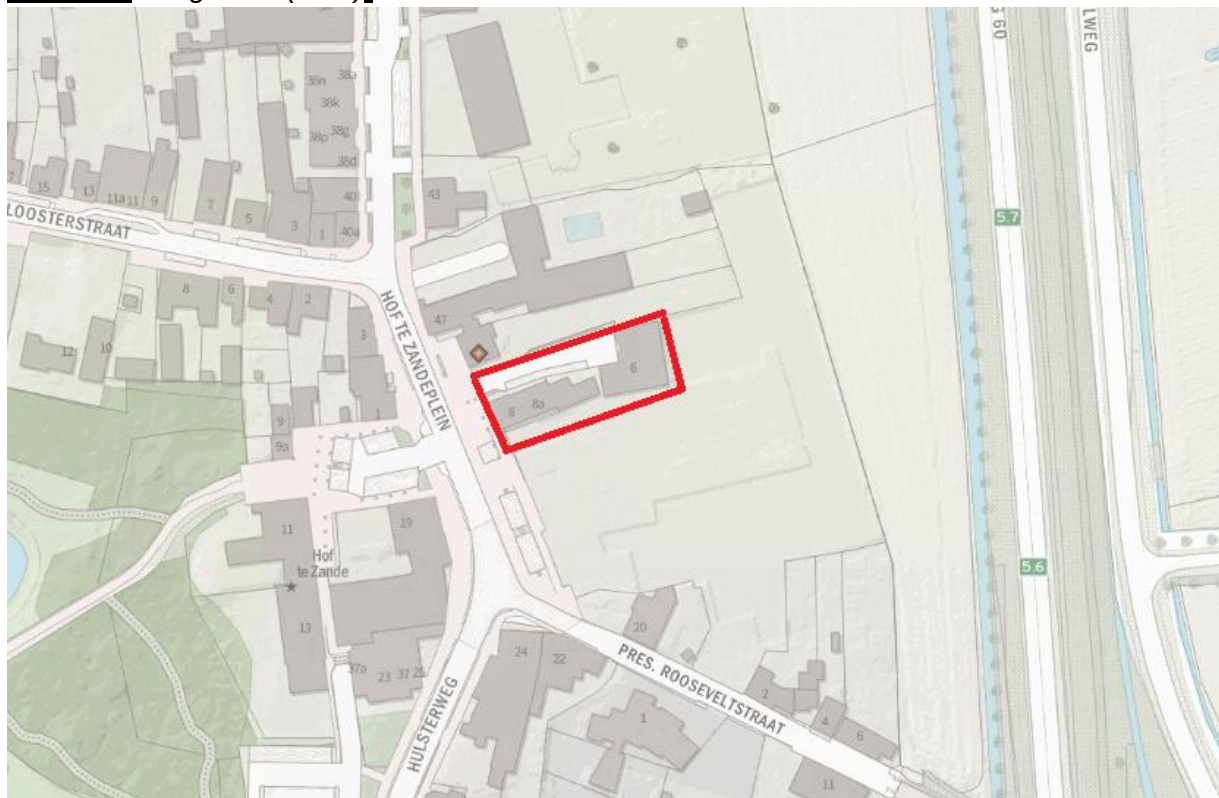
Gepland is om bebouwing van op de locatie Hof te Zandeplein 6,8 en 8a in Kloosterzande te slopen en vervangende nieuwebouw te realiseren. Uit de quickscan voor dit project is gebleken dat er in de bebouwing mogelijkheden zijn voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Om te bepalen of beschermde diersoorten daadwerkelijk voorkomen in de bebouwing en wat de functie is voor de aanwezige beschermde diersoorten is een nader onderzoek uitgevoerd. In deze rapportage worden de resultaten van het nader onderzoek weergegeven.

2 Huidige situatie en voorgenomen werkzaamheden

Het onderzoeksgebied is gelegen in Kloosterzande. Het betreft een woning, gemeente werkplaats en brandweergarage. De omgeving van het plangebied bestaat uit braakliggend terrein, bebouwing, park (Hof te Zande) en landbouwgrond.

De werkzaamheden bestaan uit het slopen van bebouwing en het realiseren van nieuwbouw.

Figuur 1. Plangebied (rood)

3 Methodes

Het onderzoek is toegespitst op de te slopen bebouwing. In tabel 1 is informatie over het onderzoek weergegeven.

Tabel 1. Onderzoek data, tijden en weer..

Datum	Tijd	Weer	Doel onderzoek
28 augustus 2021	20:20-02:10	N 1, 12°C, droog	Vleermuizen (zomerverblijf en paarverblijf)
24 september 2021	19:10-23:10	Zw, 14°C, droog	vleermuis (zomerverblijf, paarverblijf)
9 december 2021	Dag	nvt	Vleermuizen (winterverblijf)
15 april 2022	10:10-11:23	N3, 10°C, droog	Huismus
5 mei 2022	09:55-11:05	N3, 10°C, droog	Huismus
25 mei 2022	19:45-00:00	N1, 15 graden, droog	Gierzwaluw, vleermuizen (zomerverblijf, kraamkolonie)
10 juni 2022	20:00-00:22	Z2, 19 graden, droog	Gierzwaluw
11 juni 2022	03:10-05:20	Z2, 10 graden, droog	Vleermuizen (zomerverblijf, kraamkolonie)
5 juli 2022	20:00-02:20	NW2, 17 graden, droog	Gierzwaluw, vleermuizen (zomerverblijf, kraamkolonie)

3.1 Huismus

Tijdens het veldbezoek werd het plangebied met behulp van geluid en zicht geïnterviewd. Daarbij werd gelet op geschikt foerageergebied, foeragerende dieren, vogels die met nestmateriaal of voedsel slepen en vogels die gebouwen invliegen. Er zijn per locatie 2 inventarisatierondes uitgevoerd in de periode 1 april – 15 mei. De inventarisaties werden overdag uitgevoerd tussen 2 uur na zonsopkomst en 2 uur voor zonsondergang. Minimaal 10 dagen tussen de inventarisatierondes.

3.2 Gierzwaluw

Gedurende de veldbezoeken werd het plangebied geïnterviewd vanaf anderhalf- tot twee uur voor tot even na zonsondergang. Hierbij werd gelet op laag door het plangebied vliegende en roepende vogels, vogels die de woningen in- en uitvlogen en het geluid van roepende jongen. Er zijn per locatie 3 inventarisatierondes uitgevoerd in de periode 15 mei tot 15 juli. De inventarisaties werden overdag uitgevoerd tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang onder droge weersomstandigheden. Minimaal 1 inventisatieronde was tussen 20 juni en 7 juli (periode met jongen). Minimaal 10 dagen tussen de inventarisatierondes.

3.3 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken werd op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x, Batcorder en Songmeter SM4bat), werd de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt. Met behulp van het computerprogramma caleidoscoop werden de opnamen nader geanalyseerd. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen werd de determinatie geverifieerd en werd het gedrag en daarmee vaak de functie van het gebied vastgesteld. Hiervoor is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera type Pulsar XP50.

Gedurende het voorjaar (tussen mei en augustus) werden de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer (augustus tot oktober) werden de bezoeken tussen zonsondergang en een uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode werd minimaal twee uur geïnventariseerd. Daarnaast is 1 maal onderzoek gedaan naar zwermgedrag (indicatie winterverblijf) rond middernacht tot 2 uur na middernacht in de periode 1 aug – 10 sept. In de winter is er een inspectie gedaan met een warmtecamera en endoscoop. De inventarisaties werden zowel postend als lopend uitgevoerd. Het plangebied en het omliggende gebied werden meerdere keren doorkruist. De inventarisatie is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2021 zoals vastgesteld door Gegevensautoriteit Natuur.

Het onderzoek is uitgevoerd door M. Dobbelaar E. Renema, A. Wieland, R. Wieland.

4 Resultaten en advies

Tijdens het veldonderzoek is 1 broedgeval van de gierzwaluw vastgesteld en zijn er 3 broedgevallen van de huismus vastgesteld. Er zijn geen foerageergebieden, schuilplaatsen, of rustplaatsen van de huismus vastgesteld.

Er zijn geen broedgevallen vastgesteld van andere vogels waarvan het leefgebied jaarrond beschermd is.

Er zijn 3 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (telkens 1 exemplaar en niet gelijktijdig) en er is 1 zomerverblijfplaats van de laatvlieger (1 exemplaar) vastgesteld.

Er zijn geen paarverblijven, kraamkolonies en winterverblijven vastgesteld. Er zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen van andere vleermuissoorten vastgesteld.

Voor het verlies aan broedplaatsen en verblijfplaatsen dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

Foto 1. Broedplaatsen huismus onder dakpannen en gierzwaluw op hoek dak.

Foto 2. Verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis achter kierende gevelbeplating.

Foto 3. Verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis achter gevelbeplating.

Foto 4. Verblijfplaats gewone dwergvleermuis achter zonnescerm.

Foto 5 Uitvliegende laatvlieger achter loodslab.

Huismus

Begin jaren tachtig begonnen de aantallen huismussen in Nederland af te nemen, wat na de

jaren negentig opeens versnelde. Dit leidde tot een landelijke afname van meer dan 50% van het aantal broedparen. Deze trend lijkt nog niet te zijn gekeerd. Tussen 2013 en 2015 werd het aantal broedparen op 600.000 tot 1.000.000 geschat. Aan de hand van de jaarlijkse index van de broedpopulatie ten opzichte van 1990 is een significante afname van het aantal broedvogels te zien, al zijn de laatste 10 jaar geen significante aantalsveranderingen waargenomen (Sovon, 2018). Ook in Zeeland komt de soort nog algemeen voor. De staat van instandhouding van de huismus als broedvogel in Nederland is matig ongunstig. Bedreigingen doen zich hoofdzakelijk voor door afname van nestgelegenheid en voedselbeschikbaarheid. Met name vindt dit plaats in stedelijk gebied door de bouw van nieuwe woningen zonder geschikte nestmogelijkheden, renovatie van woningen, beheer van de openbare groene ruimte wat minder insectenrijke vegetatie en schuilmogelijkheden bevat en verstenning van tuinen.

Door het plaatsen van nestkasten in de directe omgeving en door het plaatsen van voorzieningen in de nieuwbouw is er voldoende broedgelegenheid en kan de lokale populatie in gunstige staat van instandhouding blijven.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in dorpen en steden in Zeeland nog een redelijk algemene broedvogel. De aantallen staan echter onder druk. Tijdens het veldonderzoek in Kloosterzande zijn diverse groepen gierzwaluwen aangetroffen die rondom bebouwing vlogen en nest indicierend gedrag vertoonden. Door het plaatsten van tijdelijke voorzieningen en door het aanbrengen van voorzieningen in de nieuwbouw blijft er voldoende broedgelegenheid.

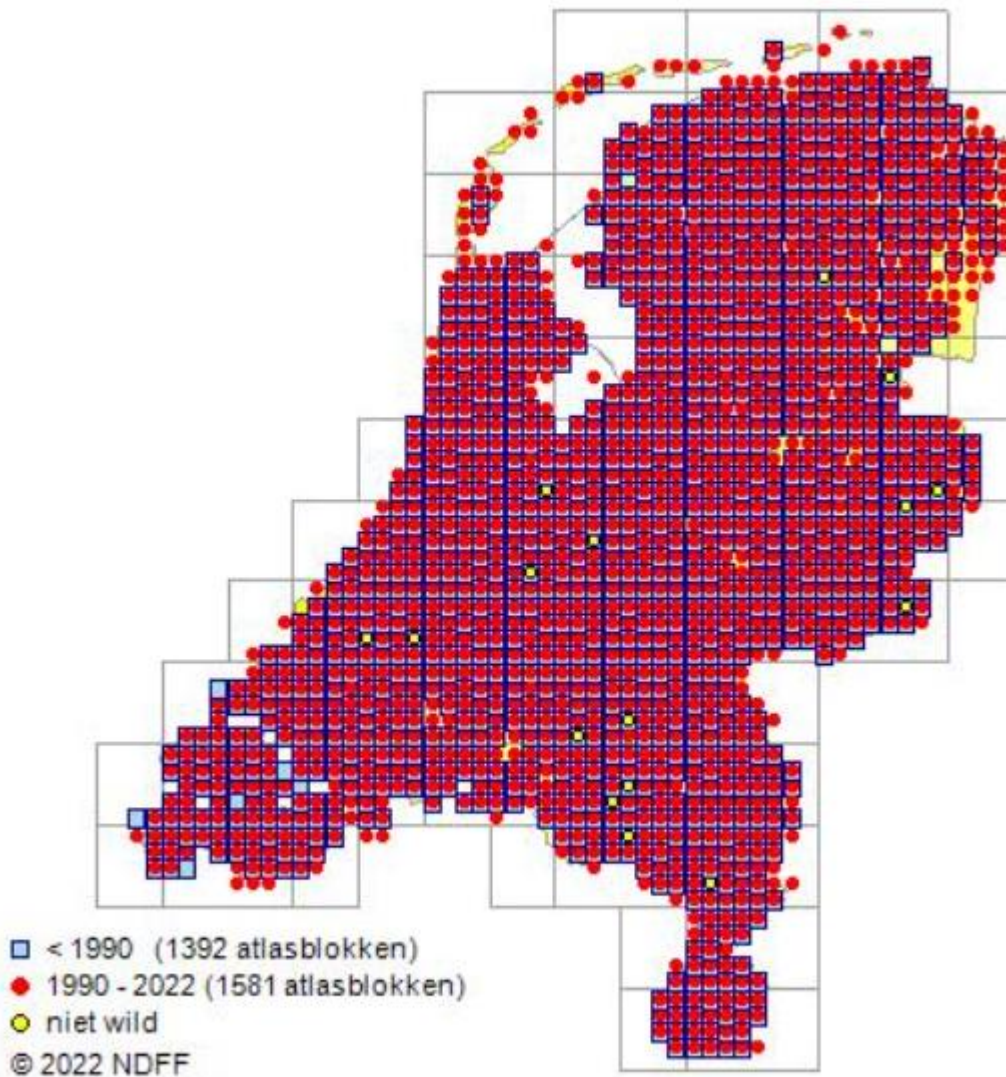
Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor en is dan ook de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Hij komt vooral in de bebouwde omgeving voor, zowel in stedelijk gebied als op het platteland. Gewone dwergvleermuizen leven in netwerken van meerdere (lokale) populaties. De lokale populatie wordt gevormd door één of meerdere kraamkolonies, enkele niet-voortplantende groepen vrouwtjes en de mannetjes. Een kolonie gewone dwergvleermuizen bestaat uit de vrouwtjes die meerdere kraamverblijven gebruiken, elk met enkele tientallen tot honderden vrouwtjes. De netwerken van kraamgroepen zijn via de massawinterverblijfplaatsen aan elkaar verbonden. Het aantal dieren in een gebied is sterk afhankelijk van het voedselaanbod. Omdat de gewone dwergvleermuis traag voortplant, verloopt uitbreiding of herstel van een populatie niet snel. (BIJ12, 2017d) Staat van instandhouding en bedreigingen De populatie gewone dwergvleermuizen in Nederland wordt geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (Dietz et al., 2011). Ook de landelijke staat van instandhouding wordt beoordeeld als gunstig (Broekmeyer et al., 2015). Op de Rode Lijst van de IUCN uit 2006 staat de gewone dwergvleermuis vermeld als 'Least Concern – thans niet bedreigd' (Dietz et al., 2011). De verspreiding van de gewone dwergvleermuis in Zeeland is de afgelopen jaren in grote lijnen onveranderd gebleven, de aantalsontwikkeling lijkt stabiel en niet af te wijken van de landelijke trend. Er zijn geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen; er zijn geen aanwijzingen voor een toe- of afname in aantallen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende nisolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen. Ook vormt grottoerisme in massawinterverblijfplaatsen in Zuidoost Europa een bedreiging (Dietz et al.,

2011 / BIJ12, 2017d). Er wordt verwacht dat er meer zomerverblijven in de omgeving het plangebied aanwezig zijn omdat er oude bebouwing aanwezig is. . Er is tijdens het onderzoek in ieder geval een zomerverblijf vastgesteld op President Rooseveltstraat 24.

Verspreiding

v

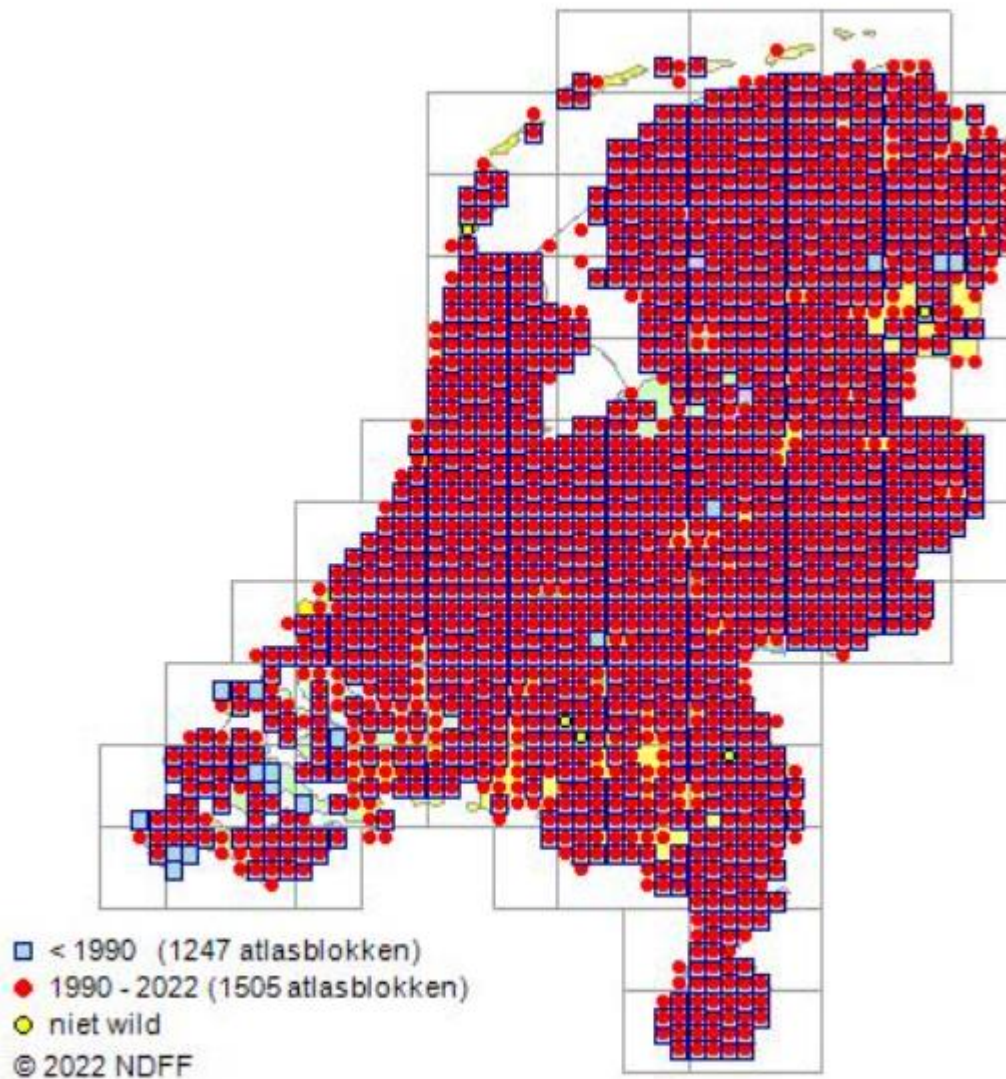
[bekijk de soortpagina op verspreidingsatlas.nl](https://verspreidingsatlas.nl)

Laatvlieger

Voorkomen en ontwikkeling De laatvlieger komt verspreid over heel Nederland voor. Ten zuiden van grote rivieren, uitgezonderd Limburg, lijkt de laatvlieger minder voor te komen. De grootte van de Nederlandse populatie wordt geschat op 30.000 - 50.000 dieren (Dietz et al., 2011) De laatvlieger komt overal in de provincie Zeeland voor. Over aantal ontwikkelingen van de laatvlieger in Nederland is vrijwel niets bekend. Op de Rode Lijst van de IUCN uit 2006 staat de gewone dwergvleermuis vermeld als 'Least Concern – thans niet bedreigd'. De soort is hier niet bedreigd en voor duurzaam behoud lijken geen soort specifieke beschermingsmaatregelen nodig. Net als voor andere vleermuizen geldt dat het beheer gericht moet zijn op het behoud van voldoende opgaande beplantingen die gelegen zijn nabij bebouwing, dat wil zeggen binnen een afstand van 2 kilometer. Verder is verstoring schadelijk evenals het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Op de lange termijn vormt met name het verlies van foerageergebied, als extensief beheerde weiden en fruitbomen in de omgeving van verblijven, een bedreiging. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen. Voor laatvlieger zijn geen standaard vleermuiskasten of andere maatregelen voorhanden waarvan de effectiviteit is bewezen. (Dietz et al., 2011).

Verspreiding

v

[bekijk de soortpagina op verspreidingsatlas.nl](https://verspreidingsatlas.nl)

advies

Het wordt aanbevolen om voor de ontheffingsaanvraag een mitigatieplan uit te werken. Hierin kunnen mitigerende en compenserende maatregelen in detail uitgewerkt worden. Hieronder wordt weergegeven waar deze uit dienen te bestaan.

Voor de sloop dienen de volgende alternatieve (tijdelijke) voorzieningen in de directe omgeving geplaatst te worden (op advies van een ecologisch deskundige):

Huismus nestlocatie: minimaal 6 stuks

Gierzwaluw: minimaal 5 stuks

Gewone dwergvleermuis zomerverblijf kast: minimaal 12 stuks

Laatvlieger zomerverblijf kast: minimaal 4 stuks

De kasten worden geplaatst op locaties waar voldoende jachtgebied aanwezig is. Er mag geen kunstlicht op de kasten schijnen. Voor vleermuizen dienen de kasten minimaal 3 meter boven maaiveld of een dak te hangen.

Er dient een gewenningsperiode in acht genomen te worden zodat er voldoende tijd is om de alternatieve voorzieningen te ontdekken.

Bij nieuwbouw dienen de volgende voorzieningen aangebracht te worden:

In de nieuwbouw dienen minimaal de volgende permanente voorzieningen aangebracht te worden:

Huismus: 6 inbouwkasten

Gierzwaluw: 5 inbouwkasten

Gewone dwergvleermuis: 12 inbouwkasten

Laatvlieger: 4 inbouwkasten

Indien dit project (gedeeltelijk) uitgevoerd zal worden in de broedperiode, dient er rekening gehouden te worden met broedende vogels, dit geldt ook voor andere soorten (turkse tortel, en kauw).

Mitigerende maatregelen om te voorkomen dat dieren gedood worden kunnen zijn: Het aanbrengen van een exclusionflap. Het maken van tochtgaten op hoeken van gebouwen, het handmatig verwijderen van gevelbeplating, het handmatig verwijderen zonneschermen, loodslabben, kantdakpannen en de onderste rij dakpannen. Maatregelen dienen uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding. Dit wil zeggen een ecologisch deskundige bepaalt in overleg met de sloper waar de maatregelen (veilig) uitgevoerd kunnen worden. De maatregelen worden 1 week voor de sloop uitgevoerd. In de betreffende periode dient het minimaal 1 keer hoger dan 10 graden te zijn bij zonsondergang. Vlak voor de sloop wordt nog een keer gecontroleerd of er vleermuizen (uitvliegers) aanwezig zijn.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden

Dietz, C., Helversen, O. von & D. Nill (vertaling P.H.C. Lina), 2011. Vleermuizen – Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.

Kennisdocument Huismus *Passar domesticus*. BIJ12, Versie 1.0, juli 2017c.

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Versie 1.0, juli 2017d.